

Mondmaskerplicht in de lagere school, graag zo kort mogelijk

Op 18 maart 2021 deelde de minister van Onderwijs, na overleg met onderwijsverstrekkers en vakbonden, mee dat ook leerlingen van het vijfde en zesde leerjaar lager onderwijs minstens de laatste twee weken voor de Paasvakantie op school een mondmasker zullen moeten dragen.

In het buitengewoon basisonderwijs geldt dit voor leerlingen vanaf 10 jaar en enkel voor die leerlingen voor wie het mogelijk is.

Sinds 25 januari 2021 voorzagen de richtlijnen al dat vijfde- en zesdeklassers van de lagere school veertien dagen lang in de hele school – in de klas en op de speelplaats – een mondmasker moesten dragen van zodra een medeleerling of leraar van hun leerjaar besmet was en in isolatie of quarantaine moest. Het CLB kon ook in andere gevallen voorstellen om vijfde- en zesdeklassers een mondmasker te laten dragen. Die voorzorgsmaatregel wordt nu dus, uitgebreid naar alle vijfde en zesde leerjaren in het basisonderwijs, ook al is daar nog bij niemand een besmetting vastgesteld.

De reden voor die nieuwe verplichting is dat de besmettingscijfers terug heel snel de hoogte in gaan. Er werd de voorbije week vooral in het lager onderwijs een opmerkelijke stijging genoteerd van het aantal corona-uitbraken, waardoor steeds meer klassen of zelfs scholen in quarantaine moesten. In het secundair onderwijs was er een minder hoge stijging. Daar geldt voor de leerlingen al langer een mondmaskerplicht op school.

Op 11 januari 2021 vroegen we samen met de Vlaamse Jeugdraad om min 12-jarigen op school en in de publieke ruimte vrij te laten bewegen zonder verplicht mondmasker. Intussen is de mondmaskerplicht dus toch een realiteit geworden in de lagere school.¹

Het Kinderrechtencommissariaat vreest dat de kans bestaat dat de veralgemeende mondmaskerplicht in de lagere school weleens een langer

¹ <https://www.kinderrechtencommissariaat.be/actueel/laat-min-12-jarigen-op-school-en-de-publieke-ruimte-vrij-bewegen-zonder-verplicht-mondmasker>

geldende regel zou kunnen worden als de cijfers blijven stijgen. We zijn bezorgd over de impact ervan op het welbevinden en de ontwikkeling van jonge kinderen. We vragen uitdrukkelijk om de mondkemperplicht die nu wordt opgelegd in het lager onderwijs terug af te schaffen zodra het mogelijk is. In de tussentijd vragen we aan scholen een empathische benadering bij het toepassen ervan. We vragen het beleid om openingen te creëren voor kinderen om af en toe het mondkemper af te zetten op school als ze onderling afstand kunnen houden, zoals in de secundaire scholen.

1.1. Schending van de kinderrechten?

Kort na die berichtgeving stroomde de mailbox van het Kinderrechtencommissariaat vol met klachten over de nieuwe maatregel. Vaak heel emotionele reacties van ouders die de term ‘kinderrechtenschending’ niet schuwen. In het recente verleden kregen we rond het thema mondkempers op school ook andere meldingen. Ouders die bezorgd zijn voor de gezondheid van hun kind en net daarom wel voorstander zijn van een mondkemperplicht, ook in de hoogste klassen van de lagere school.

We horen van beide kanten argumenten. Het is geen gemakkelijke discussie, ook niet als je ze vanuit kinderrechtenperspectief wil voeren. Net omdat we verschillende rechten van kinderen tegenover elkaar moeten afwegen: het recht op onderwijs, het recht op ontwikkeling, het recht op informatie en inspraak, enerzijds en het recht op de hoogst mogelijke bescherming van de gezondheid van kinderen en jongeren en van de volksgezondheid anderzijds.

1.2. Experts tekenen lijnen uit, het Kinderrechtencommissariaat pleit ervoor om scholen maximaal open te houden

Het Kinderrechtencommissariaat is niet geplaatst om te beslissen welke maatregelen genomen moeten worden in een nationale gezondheids crisis. Dat behoort tot de bevoegdheid van het Overlegcomité en van de bevoegde ministers. Zij baseren zich daarvoor onder meer op het advies van experts.

Wat maatregelen in het onderwijs betreft, primeert voor ons het maximaal en voor zoveel mogelijk leerlingen openhouden van de scholen. We weten intussen hoe belangrijk de school is voor het welzijn van leerlingen. De school is niet alleen een leerplek het is bovenal ook een plaats waar leerlingen spelen en zich ontspannen, elkaar ontmoeten, steun vinden bij elkaar en hulp kunnen vinden bij de leerkracht als dat nodig is.

We zijn dus opgelucht dat de scholen maximaal open blijven maar we zijn ook bezorgd over de negatieve effecten die het langdurig dragen van een mondkemper in de klas kan hebben op het welzijn van leerlingen, in het bijzonder jonge leerlingen. Kinderen ervaren dit soort maatregelen erg verschillend. Sommige leerlingen uit het lager onderwijs willen liever geen mondkemper dragen, anderen voelen zich hierdoor veiliger, willen een gezinslid dat tot een risicogroep behoort beschermen of voelen een zekere druk van hun ouders om een mondkemper te dragen.

Maar we moeten oog hebben voor de ongemakken die kinderen daardoor kunnen ervaren. Ook de communicatie met de leerkracht en met klasgenoten wordt er niet makkelijker op als eenieders mimiek achter een mondkemper verscholen blijft.

1.3. De nieuwe richtlijnen voorzien uitzonderingen, maar zijn strenger voor het basisonderwijs

Voor het basisonderwijs (vijfde en zesde leerjaar) geldt de mondkemperplicht op de hele school, dus ook op de speelplaats. Er zijn maar twee uitzonderingen voorzien: (1) voor leerlingen (en personeel) met medische aandoeningen zoals ASS of allergieën voor bepaalde stoffen en (2) tijdens de lessen lichamelijke opvoeding, als de leerlingen tenminste onderling de nodige afstand kunnen houden en zelfs vluchtige contacten vermeden kunnen worden.

De regels voor het secundair onderwijs zijn soepeler. Daar hoeft een mondkemper ook niet op de speelplaats als leerlingen onderling 1,5 m afstand kunnen houden. Tien- en elfjarigen zijn misschien onstuimiger dan oudere kinderen, maar ook basisscholen kunnen volgens ons de nodige maatregelen treffen om tijdens de dag op corona-veilige manier 'mondkempervrije pauzes' in te lassen. Nu is hier geen opening voor voorzien in de nieuwe richtlijnen.

1.4. Geef basisscholen de kans om mondkemperpauzes in te voeren voor de kinderen

We vragen aan het beleid om basisscholen toe te staan om leerlingen 'mondkempervrije pauzes' te bieden tijdens de schooldag. Momenten waarin ze buiten kunnen zonder mondkemper op tijdens de speeltijd of om een wandeling of een andere buitenactiviteit te doen waarbij afstand houden mogelijk is.

De recente voorstellen van de drie ministers van onderwijs (21 maart 2021), creëren bovendien een context die mondkempervrije pauzes ook in basisonderwijs op veilige wijze mogelijk kunnen maken: klasbubbels gescheiden houden, speeltijden spreiden, geen gezamenlijke maaltijden in de schoolrefter.

Volgens ons zijn er mogelijkheden om ook in basisscholen veiligheid en een mondkemper dragen te verzoenen met welbevinden van de kinderen. Maar dan moet de overheid dat wel toestaan en het basisonderwijs geen strengere, meer rigide toepassing van de mondkemperplicht opleggen dan in het secundair onderwijs. Dus graag ook voor vijfde- en zesdeklassers in het basisonderwijs op de speelplaats alleen een mondkemperplicht als ze niet genoeg afstand kunnen houden.

1.5. Communiqueer open en helder en vanuit een empathische houding

We roepen scholen op om de maatregel met de nodige zorg uit te voeren. Zorg voor de leerlingen en de ouders.

Belangrijk is dat scholen op een open en heldere manier over de mondkemperplicht blijven communiceren zowel naar ouders als naar leerlingen. We vragen om tijd te maken om naar de bekommernissen van leerlingen en ouders te luisteren en de dialoog daarover aan te gaan.

Ook bij de uitvoering en handhaving van de maatregel vragen we dat leerkrachten en directie een empathische houding aan de dag leggen tegenover leerlingen, bijvoorbeeld wanneer ze hun mondmasker niet correct dragen of wanneer een leerling om welke reden dan ook geen mondmasker bij zich heeft.